

Tijd voor meer legale popcorn

Citeerwijze: J. Poort¹, *Tijd voor meer legale popcorn*, *Auteursrechtdebat* 14 oktober 2014, [IEF 14277](#).

Thema: [Downloadverbod&thuis kopie](#). Op 10 april van dit jaar oordeelde het Europese Hof van Justitie dat downloaden uit illegale bron niet toelaatbaar is onder de thuis kopie-uitzondering². Dat is goed voor de leesbaarheid van dit stukje, omdat de lelijke constructie ‘downloaden uit illegale bron’ nu eindelijk rechtens kan worden ingeruild voor ‘illegaal downloaden’, zoals de muziek- en filmsector het al veel langer noemde. Maar zal de uitspraak ook echt effect hebben op illegaal downloaden?

De uitspraak was een mooie overwinning voor rechthebbenden, zou je denken. Tim Kuik van Stichting Brein haastte zich op deze site³ en elders in de media echter te benadrukken dat de jacht op individuele illegale downloaders niet geopend zou worden. Dat is maar goed ook, want telkens weer blijkt uit onderzoek dat illegale downloaders gemiddeld grotere afnemers zijn van legaal materiaal. Zo bleek in 2012 dat van de Nederlanders die wel eens illegaal muziek downloaden in vergelijking met hen die dat nog nooit deden, een viermaal zo groot deel ook wel eens betaald muziek downloadt of streamt. Voor films en series was dat verschil een factor drie, voor boeken ruim zes en voor games zelfs bijna negen⁴. Hieruit mag natuurlijk geen oorzakelijk verband worden afgeleid: mensen die veel van muziek, films of games houden, blijken die vaak via alle beschikbare kanalen te consumeren. Maar het helpt dan niet om je grootste klanten tegen je in het harnas te jagen, net zoals het niet helpt de internetverbinding af te sluiten van iemand die je graag een abonnement op Spotify of Netflix zou willen verkopen, zoals ze in Frankrijk een tijdje dachten.

De nadruk in de handhaving, aldus Tim Kuik, zou blijven liggen op sites die illegaal materiaal aanbieden, hosting providers, betaaldiensten, advertentie-netwerken en access providers. Maar dat zijn nu juist de partijen voor wie de uitspraak van 10 april eigenlijk niets verandert. Het zonder toestemming aanbieden van

auteursrechtelijk beschermd materiaal was nooit toegestaan en door met gerichte acties de inkomstenbronnen van aanbieders af te snijden, zijn de advertenties op zulke sites langzaam afgegleden van Volvo en Peugeot naar Viagra en porno, alsof er een sterke co-morbiditeit is van illegaal downloaden en seksverslaving.

Wat ik vooral miste in de krant van 11 april, waren de advertenties van Spotify en Netflix, dat dit het moment was te kiezen voor legaal, nu tijdelijk 30 dagen gratis op proef. Want het begint een grijsgedraaide plaat te worden: al kan het helpen dat illegaal downloaden nu echt illegaal is – net als het kan helpen illegale aanbieders het leven zuur te maken – goed legaal aanbod is toch echt de beste remedie tegen illegaal downloaden. In 2008 bleek dat 32 procent van de bevolking wel eens illegaal muziek downloadde. Voor films en series was dat 10 procent. Vier jaar later bleek dat er een opmerkelijke verschuiving had plaatsgevonden: het aantal illegale downloaders van muziek was afgenomen naar 22 procent, terwijl het voor films en series was toegenomen naar 18 procent⁵. Handhaving, breedbandpenetratie en de prijsontwikkeling van fysieke dragers kunnen eenvoudig worden afgestreept als verklaring hiervoor, waarmee ontwikkelingen in het legale aanbod op internet boven komen drijven als de meest aannemelijke verklaring⁶.

De muziekindustrie heeft het tij weten te keren en noteerde vorig jaar weer een voorzichtige plus, maar de verkoop van films en series nam nog fors af⁷. Helaas bieden illegale audiovisuele bronnen zoals Popcorn Time downloaders nogal eens een betere gebruikservaring dan legale bronnen. En dit voorjaar bleek dat het aantal downloaders van films alweer hoger lag dan in 2012, en dat dat flink ten koste gaat van de legale consumptie van films op DVD, VoD en TV⁸. Considerati berekende de jaarlijkse schade voor de Nederlandse filmindustrie op

¹ Joost Poort, senior economisch onderzoeker aan het Instituut voor Informatierecht (IViR) van de Universiteit van Amsterdam

² HvJ EU 10 april 2014, nr. [C-435/12](#) (ACI Adam e.a.).

³ Tim Kuik, '[Handhaving tegen illegaal downloaden richt zich op sites en tussenpersonen en niet op consumenten](#)', *Auteursrechtdebat* 20 juni 2014, IEF 13964.

⁴ Poort, J., Leenheer, J. (2012). [Filesharing 2@12. Downloaden in Nederland](#). IViR/CentERdata, Amsterdam/Tilburg. p. 21.

⁵ Ibid. p. 35.

⁶ Poort, J., Weda, J. (2014, in press). Elvis Is returning to the building: Understanding a Decline in Unauthorized File Sharing. *Journal of Media Economics*. Zie ook: http://www.ivir.nl/publications/poort/EPIP_Conference.pdf

⁷ NVPI. (2014). [NVPI Report 2014](#). Hilversum: Nederlandse Vereniging van Producenten en Importeurs van beeld- en geluidsdragers.

⁸ Leenheer, J., Poort, J. (2014). ["Alleen maar nette mensen"](#): *Consumentenonderzoek Downloadgedrag Films*. CentERdata/IViR, Tilburg/Amsterdam.

basis daarvan op 78,4 miljoen (inclusief BTW)⁹. Haast is dus geboden om ook voor films en series het tij te keren. Hoog tijd voor meer en betere legale popcorn!

Joost Poort

⁹ Schermer, B., Falot, N. (2014). "[Omdat het gratis is](#)": De schade voor de Nederlandse filmindustrie door downloaden uit illegale bron. Considerati, Amsterdam.